

Is er nog leven na de Erika?

Ingrid Jonckheere

Van 6 tot 11 april 1997 gingen we met de Strandwerkgroep op meerdaagse excursie naar Piriac-sur-Mer. We hadden er niet alleen mooi weer maar we leerden er ook een rijk en gevarieerd zeeleven kennen. Getuige daarvan is de uitgebreide soortenlijst die je in De Strandvlo kon vinden (Severijns 1998, 1999a, 1999b). Amper 3 jaar later is de situatie daar veel minder rooskleurig.

In zwaar weer, windstoten van meer dan 120 km per uur, brak op 12 december 1999 rond zes uur 50 km ten zuiden van Penmarch (zie fig.1) een Maltese tanker met aan boord 30.000 ton olie doormidden. De 26 opvarende konden worden gered maar voor de Bretoense kust werd dit een zwarte dag. Een sleepboot trok een deel van het doormidden gebroken schip, van waaruit de meeste olie lekte, naar open zee en met chemicaliën werd geprobeerd de olievlek te bestrijden maar dit alles kon een natuurramp niet verhinderen. Kort na de ramp draaide de wind en enkele dagen later bereikte de olie reeds de Franse westkust. In totaal stroomde $\pm$ 12.000 ton zware olie de zee in. De schade voor de natuur is enorm. De kustlijn werd over een lengte van $\pm$ 250 km vervuild. Op 29 mei 2000 telde men reeds 61.273 dode vogels. Hoe groot de schade is bij de minder tastbare dieren en de flora is tot nu toe nog niet gekend maar het belooft niet veel goeds.

Zo kon men na de vervuiling door de Amoco-Cadiz (1978) onder andere vaststellen dat 90% van een bepaalde vlokreeftjespopulatie (Ampeliscidae) verdween en dat in de Baai van Lannion ($\pm$ 10 km strand) 18 miljoen tweekleppigen stierven. Daarnaast dienden 6 000 ton oesters (*Crassostrea gigas*) te worden vernietigd omdat ze te sterk vervuild waren. Het duurde 7 tot 10 jaar alvorens de mariene fauna en flora zich enigszins begon te herstellen (Ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement, 2000).

Ondertussen zijn al enkele maanden 100-den vrijwilligers en een 500-tal door diverse organisaties afgevaardigde mensen (o.a. het Franse leger) bezig met het reinigen van de kustlijn. Midden juni had men reeds een totaal van 180.000 ton 'afval' verzameld. Dit afval bestaat voor 90% uit water, zeewier, sediment en aanspoelsel. Eerst wordt het afval gestockeerd in de buurt van de reinigingswerken. Daarna wordt ze vervoerd naar een 4-tal sites die door Totalfina beheerd worden. Totalfina zal instaan voor de verwerking van dit afval en voor de onkosten daarvoor.

Nog steeds spoelt er regelmatig olie op de Franse westkust aan. De **lengte** van de verontreinigde kustlijn en de toestand van de stranden op 5 juni vind **je** terug in onderstaande tabel:

Departementen	Hoeveelheid nooit besmeurde stranden	Besmeurde, gereinigde, schone stranden	Mogelijke sporadische achtergebleven olie	Sporadisch achtergebleven olie aangetroffen	Lengte van besmeurde kustlijn
FINISTERE Totaal 234 stranden (van 4 stranden zijn geen gegevens bekend)	142 stranden 60,68%	29 stranden 12%	36 stranden 27%	-	47 km 32%
MORBIHAN Totaal 213 stranden	5 stranden 2,34%	82 stranden 38,5%	122 stranden 57,3%	4 stranden 1,8%	116,6 km 56,02%
LOIRE ATLANTIQUE	-	2 stranden 0,2%	-	Alle stranden, m.u.v. 2 (La Baule en Le Pornichet) 98%	42,5 km 85%
VENDEE Totaal 121 stranden	1 strand 0,82%	-	94 stranden 77,69%	26 stranden 21,49%	49 km 38,28%
CHARENTE MARITIME	124 stranden 96,87%	4 stranden 3,12%	-	-	2,6 km 1,2%

Op 6 juni werd gestart met het leegpompen van het wrak. In totaal bevond **zich** op dit ogenblik nog 12.000 tot 15.000 ton zware olie in het wrak. Dit zal nog **wel** enkele weken duren.

Op 29 juni bezocht ik de rotsstranden van Piriac-sur-Mer. Deze rotsstranden waar ik drie jaar terug zoveel mariene organismen leerde kennen lagen er nu **triestig** bij. De opkuisploeg was hier duidelijk nog niet gepasseerd. Aan de rotswanden **kleeft** de gekoekte olie. Enkele stenen lagen in een dikke laag smurrie. Het **enige** wat gelijkaardig was aan mijn vorig bezoek was het prachtige weer. **Ondanks** het ongunstige tij en de smurrie ging ik op zoek naar overlevenden. **Gelukkig** kon ik vaststellen dat niet alle leven op en onder de rotsen verdwenen was. Mijn **totale** lijst van waarnemingen was toch nog redelijk lang maar bevatte vooral **algemene** soorten. Het ongunstige laagtij speelt hier natuurlijk ook een rol in. Ik kon wel vaststellen dat

er onder bepaalde stenen weinig leven was maar wel veel oliesmurrrie. Ik herinner me nog van drie jaar terug dat we reeds vooraan in de rotszone tal van organismen onder de stenen en in het zand vonden. Dit was nu duidelijk niet het geval. Ook vond ik geen enkel levend tweekleppig schelpdier en trof ik er zo goed als niemand van de lokale bevolking op zoek naar hun anders zo heerlijk smakende zeedieren.

Deze natuurramp moest niet zijn gebeurd. Al maanden voor de ramp was geconstateerd dat de structuur van het schip was verzwakt door corrosie van de romp en de tussenschotten. Toch werd door het Italiaanse classificatiebedrijf Rina dat het schip op deugdelijkheid moest controleren geen nadere inspectie naar de structuur ingesteld, nam de reder het schip niet uit de vloot en charterde TotalFina het schip voor het vervoer van zware olie. Met de gekende gevolgen als resultaat.

Pas nadat het wrak volledig zal leeggepompt zijn en alle stranden en rotsen voor zover mogelijk zullen gereinigd zijn kan de natuur zich stilletjes aan weer gaan herstellen. Of het nog ooit komt zoals het was betwijfel ik sterk en zullen we pas na vele jaren kunnen vaststellen.

Meer informatie over het reinigen van de stranden, het leegpompen van de Erika en de gevolgen van deze natuurramp kan je onder andere vinden op de volgende internetpagina's:

www.pompage-erika.equipement.gouv.fr

www.franceguide.com

www.marineennoire.org/CentreInfo.cfm

en www.info-erika.gouv.fr

Ook het wekelijkse televisieprogramma Thalassa op France 3 besteedt regelmatig aandacht aan de Erika

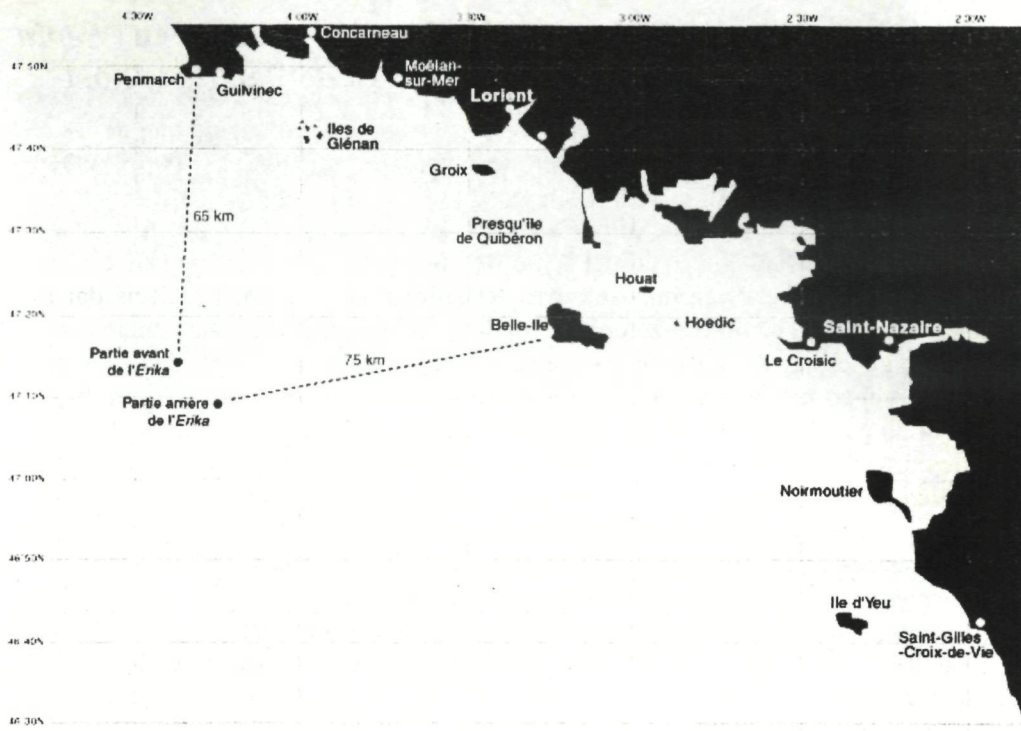

Fig. 1: Ligging van de Erika

Literatuur

- Severijns, N., 1998. Verslag van de reis naar Piriac-sur-mer (Brétagne), 6-11 april 1997 (deel1)., De Strandvlo 98(4), 158-169.
- Severijns, N., 1999a. Verslag van de reis naar Piriac-sur-mer (Brétagne), 6-11 april 1997 (deel2)., De Strandvlo 99(1), 6-23.
- Severijns, N., 1999b. Verslag van de reis naar Piriac-sur-mer (Brétagne), 6-11 april 1997 (deel3)., De Strandvlo 99(2), 60-68.
- Synthèse réalisée par le service de la recherche du ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement, 04/02/2000.

**St.-Idesbaldusstraat 20 bus 402
8670 Koksijde**